JSHSR

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

KASIM 2022 Cilt: 9 Sayı: 89

International Journal of Social & Humanities Sciences Research

Uluslararası Hakemli Dergi

ISSN 2459-1149

JOURNAL of SOCIAL and HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)

Vol / Cilt: 9
Issue / Sayı: 89

TABLE OF CONTENTS / İÇİNDEKİLER

Ömer GÜNGÖR
BİTKİSEL ANTİOKSİDANLARIN KOZMETİKTE KULLANIMININ DEĞERLENDİRİLMESİ
EVALUATION OF THE USAGE OF HERBAL ANTIOXIDANTS IN COSMETICS
s. 2143-2148

Hakan AKYURT & Neslihan YOLASIĞMAZOĞLU
GIDA MÜHENDİSLİĞİ İLE TURİZM İLİŞKİLİ LİSANSÜSTÜ TEZLERİNİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ
BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF GRADUATE THESIS RELATED TO FOOD ENGINEERING AND TOURISM
s. 2149-2158

Erdem ÇAĞLA, Şeref KOCAMAN & Emel UZUNER
LOGO TASARIMINDA ŞABLON (TEMPLATE) KULLANIMI: İBBTV LOGOSU ÖRNEĞİ
USING A TEMPLATE IN LOGO DESIGN: AN EXAMPLE OF THE IBBTV LOGO
s. 2159-2165

Zuhal DİLER & Saygın DİLER
TÜRKİYE'DE BOŞANMA OLGUSUNUN ZAMANSAL DEĞİŞİMİ (2001-2021)
TEMPORAL CHANGE OF DIVORCE IN TURKEY (2001-2021)
s. 2166-2178

Erşan YILDIZ
KUTLAMALARIN LEZZETİ VE MUTLULUĞUN RESMİ PASTA'NIN TARİHİ SERÜVENİ
THE HISTORICAL ADVENTURE OF PASTRY, THE TASTE OF CELEBRATIONS AND THE PICTURE OF HAPPINESS
s. 2179-2189

Ali TOSUN
KENTSEL DÖNÜŞÜMÜN KAPİTALİST BİR YANSIMASI: EKONOMİ-POLİTİK YAKLAŞIM
A CAPITALIST REFLECTION OF URBAN TRANSFORMATION: THE ECONOMY-POLITICAL DIMENSION
s. 2190-2209

Aybike KILIK
"KÖMÜRLE KARALAMALAR" VE "YABAN" ESERLERİNDE KÖY OLGUSU
THE VILLAGE IN THE WORKS TITLED "CHARCOAL SKETCHES" AND "THE WILD"
s. 2210-2217

Kadir ADAMAZ
XVI. YÜZYILDA ILICA KAZASINDA HUBUBAT VE BAKLİYAT ÜRETİMİ
CEREALS AND LEGUMES PRODUCTION IN ILICA DISTRICT IN THE 16th CENTURY
s. 2218-2230

Mert EREKMEKÇİ
MİKRO MİLLİYETÇİLİK; MODERNİST BİR İNŞA MI, GEÇMİŞİN HAYALETİ Mİ; MODERNİST VE ETNO SEMBOLCÜ MİLLİYETÇİ KURAMLAR BAĞLAMINDA BİR DEĞERLENDİRME
MICRO NATIONALISM; A MODERNIST BUILDING OR A PHANTOM OF THE PAST; AN EVALUATION IN THE CONTEXT OF MODERNIST AND ETHNO SYMBOLIST NATIONALIST THEORIES
s. 2231-2243

İbrahim Hakan GÖVER
SOSYAL MEDYADA KÜRESELLEŞME ALGISI: EKŞİ SÖZLÜK ÖRNEĞİ
PERCEPTION OF GLOBALIZATION IN SOCIAL MEDIA: SOURTIMES.ORG CASE
s. 2244-2261

Merve DERELİ & Mine KOYUNCU ŞAHİN
KUDÜS ŞEHRİNDE YAŞAYAN 3-6 YAŞ GRUBUNDAKİ ÇOCUKLARIN İNGİLİZCE EĞİTİM VE ÖĞRETİMİNE DAİR EBEVEYN VE OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ
EXAMINATION OF THE OPINIONS OF PARENTS AND PRESCHOOL TEACHERS ON ENGLISH EDUCATION AND TEACHING OF CHILDREN AGED 3-6 LIVING IN JERUSALEM
s. 2262-2274

Gülşah TAFLAN & Erdal YILMAZ
FİRMA DEĞERİ / FAVÖK YÖNTEMİYLE ŞİRKET DEĞERLEME VE BİST TURİZM ENDEKSİNDE BİR İNCELEME
COMPANY EVALUATION BY FIRM VALUE/EBITDA METHOD AND AN REVIEW OF THE BIST TOURISM INDEX
s. 2275-2284

Abdulkadir SAĞLAM, Harun DAĞLI, Betül Çiğdem DAĞLI, Abdullah SEZİŞ, Yeşim GÜNGÖR & Fatih DANIŞMAN
KANADA (ONTARIO) EĞİTİM SİSTEMİNE GENEL BİR BAKIŞ
GENERAL VIEW ON CANADIAN (ONTARIO) EDUCATIONAL SYSTEM
s. 2285-2300

Aykut TOSUN
ÖZEL GÜVENLİK VE KORUMA PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN YAKIN SAVUNMA DERSİNE YÖNELİK MUTLULUK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ
DETERMINING THE HAPPINESS LEVELS OF PRIVATE SECURITY AND PROTECTION STUDENTS FOR THE CLOSE DEFENSE COURSE
s. 2301-2304

Adnan YALÇIN, Emel İNAN ALVER & Süleyman YALÇIN
İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNDE PROBLEMLİ MEDYA KULLANIMININ, ANNENİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİYLE VE EVDE MEDYA KULLANIMINA İLİŞKİN KURALLARIN OLUP OLMAMASIYLA İLİŞKİSİ
THE RELATIONSHIP OF PROBLEMATIC MEDIA USAGE IN PRIMARY SCHOOL STUDENTS WITH THE MOTHER'S DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS AND THE EXISTENCE OF RULES ON MEDIA USAGE AT HOME
s. 2305-2319

Veysel ÖZ
İLK DÖNEM İSLÂM TARİHİNDE DEVLETE TESLİM EDİLEN ZEKÂTIN HARCANMASI
EXPENDITURE OF ZAKAT DELIVERED TO THE STATE IN THE FIRST PERIOD OF ISLAMIC HISTORY
s. 2320-2335

Mustafa BOZKUŞ İlhan BOZKURT, İdris TEMİZ, Berrak DEMİREL, Muhammet Seyfi YÜCE, Mehmet Nuri DEMİRKAN, Mehmet AMAÇ & Ümit Yaşar AMAÇ
OKUL YÖNETİCİLERİNİN OKUL GELİŞİMİ VE YÖNETİMİNİN PLANLAMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ
EXAMINATION OF SCHOOL HEADQUARTERS' OPINIONS ON SCHOOL DEVELOPMENT AND PLANNING OF MANAGEMENT
s. 2336-2344

Hatice MEMİŞOĞLU
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEMOKRASİ EĞİTİMİ
DEMOCRACY EDUCATION ACCORDING TO THE VIEWS OF PRESERVICE SOCIAL STUDIES TEACHERS
s. 2345-2358

Yasemin ŞANLITÜRK & Erdal YILMAZ
NAKİT AKIMLARININ SAĞLANDIĞI FAALİYETLER MODELİ İLE İŞLETMELERİN NAKİT AKIMLARININ ANALİZİ: BIST TURİZM ENDEKSİNDEKİ İŞLETMELER ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA
CASH FLOW ANALYSIS OF BUSINESSES WITH THE CASH FLOW OPERATIONS MODEL: A STUDY ON THE BUSINESSES IN THE BIST TOURISM INDEX
s. 2359-2371

محمد حياني
الدَّوافع من منظور إسلامي وتزكيتها في ضوء السُّنة الشريفة
MOTIVES FROM AN ISLAMIC PERSPECTIVE AND REFINING IT (IN LIGHT OF THE HONORABLE SUNNAH)
s. 2372-2385

Naci Atalay DAVUTOĞLU
SOSYO TEKNİK MODELLEMEYE UYGUN YÖNETİM-ORGANİZASYON YAPISINA DETERMİNİST YAKLAŞIM
DETERMINIST APPROACH TO MANAGEMENT-ORGANIZATION STRUCTURE SUITABLE FOR SOCIO-TECHNICAL MODELING
s. 2386-2393

Ömer YAVUZ, Elif DURNA, Derya CAFEROĞLU, Şennur TAŞKIN, Fazilet YAVUZ & Bünyamin DERVİŞOĞLU
ÖĞRETMEN ALGILARINA GÖRE MESLEKİ BAĞLILIKLARI İLE MESLEKİ YETERLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ
THE RELATIONSHIP BETWEEN PROFESSIONALCOMMITMENT AND PROFESSIONAL COMPETENCIES ACCORDING TO TEACHER PERCEPTIONS
s. 2394-2406

Felat YAŞA, Faysal YENTÜRK, Kadir GERGİN, Mehmet TANRIKULU & Hanifi YAVAŞ
YÖNETİCİ ALGILARINA GÖRE PANDEMİ SÜRECİNDE UZAKTAN EĞİTİMİN OKUL YÖNETİMİNE ETKİSİ
THE EFFECT OF DISTANCE EDUCATION ON SCHOOL MANAGEMENT IN THE PANDEMIC PROCESS ACCORDING TO THE PERCEPTIONS OF THE EXECUTIVES
s. 2407-2429

İlker SERT
LİSE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE OKUL MÜDÜRLERİNİN LİDERLİK DAVRANIŞLARINI YERİNE GETİRME DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ
INVESTIGATION OF THE LEADERSHIP BEHAVIOR LEVELS OF SCHOOL MANAGERS ACCORDING TO HIGH SCHOOL STUDENTS 'VIEWS
s. 2430-2438

Ozan ESMER, Kumru ESMER, Ceylan YETMEN, Murat ÖZTARHAN, Murat YILMAZ & Abdullah HASAR
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖZEL YETENEK SINAVLARINA HAZIRLANAN ADAYLARIN SAKATLANMA DURUMLARI
INJURY CONDITIONS OF CANDIDATES PREPARING FOR PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS SCHOOL SPECIAL ABILITY EXAMS
s. 2439-2446

JOURNAL of SOCIAL and HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)
Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Received/Makale Geliş 02.01.2022
Published /Yayınlanma 30.11.2022
Article Type/Makale Türü Research Article

Citation/Alıntı: Çağla, E., Kocaman, Ş. & Uzuner, E. (2022). Logo tasarımında şablon (template) kullanımı: İBBTV logosu örneği. *Journal of Social and Humanities Sciences Research, 9*(89), 2159-2165. http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.2939

Dr. Öğr. Üyesi Erdem ÇAĞLA
https://orcid.org/0000-0003-4806-8103
İstanbul Gelişim Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Grafik Tasarımı Bölümü, İstanbul /TÜRKİYE

Dr. Öğr. Üyesi Şeref KOCAMAN
https://orcid.org/0000-0001-7069-0527
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Grafik Tasarımı Bölümü, Tekirdağ /TÜRKİYE

Dr. Emel UZUNER
https://orcid.org/0000-0001-8850-7663

Issue/Sayı: 89 Volume/Cilt: 9 jshsr.org ISSN: 2459-1149

LOGO TASARIMINDA ŞABLON (TEMPLATE) KULLANIMI: İBBTV LOGOSU ÖRNEĞİ

USING A TEMPLATE IN LOGO DESIGN: AN EXAMPLE OF THE IBBTV LOGO

ÖZET

31 Mart 2019 yerel seçimlerinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Cumhuriyet Halk Partisi'ne geçmiştir. Yaşanan bu gelişmenin akabinde belediyenin bazı organlarında köklü değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler kapsamında ilgili kurumların yöneticileri ve tasarım ekibi değişmiş, buna bağlı olarak önceki yönetimler zamanından bu yana kullanılmakta olan belediyenin yayın organı İBBtv'nin logosu da değiştirilmiştir. Yeni yapılan logo barındırdığı grafik tasarım özellikleri sebebiyle oldukça fazla eleştiri almış ve tartışmalara konu olmuştur. Eleştirilerin dikkat çeken yanı ise özgün bir çalışma yapılmamış logoda template yani şablon kullanılmış olmasıdır. Yeni İBBtv logosu ve eleştiri aldıktan sonra revize edilmiş hali grafik tasarım uzmanlık alanı kapsamında analiz edilmiş, konu etik ve hukuk çerçevesinde tartışılmıştır.
Anahtar Kelimeler: İBBtv logosu, stok görsel, logo tasarımı.

ABSTRACT

The administration of the Istanbul Metropolitan Municipality was transferred to the Republican People's Party in the local elections of March 31, 2019. Following this development, fundamental changes have been made to some of the municipality's organs. As part of these changes, the managers and design teams of the relevant institutions have changed. Accordingly, the logo of the municipality's broadcaster IBBTV, which has been in use since the time of the previous administrations, has also been changed. The newly made logo has received a lot of criticism and has been the subject of controversy due to the graphic design features it contains. What is remarkable about the criticisms is that a template, i.e. a template, was used in a logo that has not been done in an original study. The revised version of the new İBBtv logo after receiving criticism has been analyzed within the scope of graphic design expertise. The issue has been discussed within the framework of ethics and law.
Keywords: İBBtv logo, stock image, logo design.

1. GİRİŞ

Kurumların ve şirketlerin verdikleri hizmeti hedef kitleye en kestirmeden anlatacak yegane görsel iletişim aracı logo ve amblem tasarımıdır. Zamanla teknolojik değişimler yaşandıkça yeni tasarım trendleri ortaya çıktıkça veya yönetim kadroları değiştikçe firmalar kurumsal kimliklerinde ve logolarında değişikliğe gitmektedirler. Bu çalışmamızda 2019 seçimlerinden sonra yönetim değişikliği yaşamış İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin yayın organı olan İBBtv'nin logosu irdelenmiş logoda kullanılan hazır görselin hukuk ve etik bağlamında sakıncalı olup olmadığı değerlendirilmiştir.

2. LOGO ve GÖRSEL İLETİŞİM

Logo anlamı konuşma ve mantık olan Latince "Logos" kelimesinden gelmektedir. Logo, okur-yazar bir topluluğa hitap ettiği için amblem ve diğer sembollerden daha sonra ortaya çıkmıştır. İki ya da daha çok tipografik karakterin bir araya gelmesi ile oluşturulan ve bir mal, kuruluş ya da hizmeti tanıtan marka veya amblem özelliği taşıyan sembollerdir. Her logo dizaynı tipografik bir tecrübedir. Var olan veya yeni tipografik karakterlerden faydalanılan hem sözel, hem de görsel mesajlar veren logolar içerdikleri sembol düzeni ile evrensel bir iletişim diline dönüşürler (Becer, 2002: 195).

Logo kurumun adını temsil etmek için yaratılan ayırt edici işaret, stil ve tasarımların bütünü olarak da tanımlanabilir. Logo işletmenin nevi şahsına münhasır özelliklerini yansıtmalıdır. Logo; bir firmayı, hizmeti veya kurumu en kısa yoldan anlatan ve tanıtan görsel semboldür. Eski zamanlarda logoya alamet-i farika da denildiği bilinmektedir. Bu, farklılığın işareti demektir. Logo; farklılığı belirtmeli, diğer firmalardan ve rakiplerden olan farkı vurgulayabilmelidir. İyi bir logo tasarımı firmanın kimliğini, kişiliğini hemen yansıtabilmeli, hatta firmanın ne iş yaptığını anında hissettirebilmelidir. Bir başka ifadeyle logo; bir ürün, hizmet ya da kurumun karakteristik bir özelliğinin ya da özelliklerinin görsel olarak ifade edildiği grafik sembollere verilen isimdir. Bir logo, ürünün, hizmetin ya da kurumun ismini, dolayısıyla markasını da içinde barındırmaktadır. Yalnızca bu isimden oluşan logolar, logotype olarak adlandırılırken, bu isme ilave olarak amblem niteliğinde bir grafik simge barındıran tasarımlar, bir bütün olarak logo sözcüğü ile ifade edilmektedir, Bazı logolara ise, logoyu oluşturan görsel elemanların negatif alanlarından yararlanılarak yaratılan, anlamlı yeni bir sembol ile ikincil anlam yüklenmekte ve bu tür logolar, hayalet logo olarak da nitelendirilebilmektedir. "Amblem; tanıtma işareti, soyut bir kavramı somutlaştırma ve özellikle toplumları tanıtma işlevi görür. Bu ilişki içinde belli amaçlarla kullanıldıkları için semboller de amblem olabilirler... Markalarla amblemler arasında işlevsel bir ayrım vardır. Markalar firmaların adları, amblemler ise o markanın sembol işaretleridir. Çeşitli harfler, biçimler, motifler ve sembollerden oluşan bir marka, bir üretim malı ile ilişkili olarak o ürünün üzerinde kullanılır. Bugün her iki öğenin kullanılmasına da "logo" tanımlaması yapmaktayız." (Akın, 2006:47). Bir logo tasarımı izleyicinin gözüne hoş geldiği kadar tasarımı yapılan işin adını da hafızalarda yer edebilmesini sağlaması gerekir. "Günümüzde topluluk sayısının ve çeşidinin çok fazla artmış olması nedeniyle sembol sayısı da aynı oranda artmıştır. Sayı fazlalığı nedeniyle ilgili sembolü söz konusu topluluk üyelerinden başka kişiler tanımakta zorlanmaktadır." (Çakmak, 2013: 1318). Bu zorlanmaları önlemek için sembolleri ve logoları diğer logolardan ayrıştıracak özgün tasarımlar yapmanın faydalı olacağı söylenebilir. Bu bağlamda yapılan özgün tasarımlar hem toplumda karmaşaya yol açmayacak olup hem de insanların hafızalarında daha iyi yer alacaktır (Akengin ve Işık, 2020:68).

Görsel iletişim, söze gerek duymaksızın her türlü görüntülerden oluşan bilginin insanlar arasındaki alışverişi olarak tanımlanabilir. İçinde bulunduğumuz çağda bilgisayarların iletişimde kullanılmasıyla birlikte evrensel bir iletişim ağı doğmuş ve günümüz insanı bu ağ ile kuşatılmıştır. Bilginin aktarılmasında en etkin rol artık görsel iletişimin olmuştur. Görsel iletişimde mesaj iletilirken logo, afiş, web sayfası, billboard gibi tasarım uygulamalarından faydalanılır. Bu nedenle görsel iletişim kurarken grafik tasarım disiplini içinde yer alan renk, tipografi, alan tasarımı, temel tasarım prensipleri vb. birçok konunun bilinmesi gerekir. Sonuç olarak; Görsel iletişim ile grafik tasarım ayrı düşünülemez çünkü görsel iletişim kurarken görsel elamanlardan faydalanılır yani temeli grafik tasarıma dayanan bir iletişim gerçekleşir (Gülerce, 2008). Reklamcılık faaliyetlerine ve görsel iletişime önem veren kurumlar kullandıkları tanıtım araçlarının kalitesine ve özgünlüğüne dikkat etmektedirler. Logo tüketici ile doğrudan ilk iletişimi kurduğu için kurum hakkındaki ilk izlenim de aslında logonun görülmesiyle gerçekleşmektedir.

Bir kurumun veya şirketin logosunun taklit veya kopya çıkması durumunda kurumun itibarı hedef kitle nezdinde zedelenmektedir. Bu sebeple özellikle köklü kuruluşlar grafik tasarımcılardan veya

reklam ajanslarından logo tasarımı hizmeti alırken dikkatli olmalı, ortaya çıkan logonun onaylanması ve kullanılması aşamasında hassas davranmalıdırlar.

3. STOK GÖRSEL ve TEMPLATE (ŞABLON)

Stok görsel farklı tasarımcılar, sanatçılar veya fotoğrafçılar tarafından oluşturulan eserlerin lisans ve telif ücretleri ödenerek birden çok defa farklı kişi ve kurum tarafından kullanılması olarak tanımlanabilir. Sektörde en yaygın olarak stok görsel satışı yapan platformların başında Shutterstock, istock, 123rf gelmektedir.

Aşağıda bir inşaat firmasının ve dijital ajansın kullandığı logoların şablon (template) olduğu örnek olarak sunulmuştur.

Resim 1. Template logo kullanım örnekleri, **Kaynak:** Erdem Çağla arşivi.

Template yani şablon daha çok web tasarım alanıyla hazır tema ve html – css kodlarla ön plana çıksa da vektörel olarak logo templateleri, hareketli grafik (motion graphic) templateleri de yaygın olarak kullanılmaktadır. Template kullanımındaki amaç sıfırdan özgün tasarım üretmeden var olan şablona logo yerleştirilmesi, isim ve yazı değiştirilmesi gibi küçük değişiklikler yaparak çalışmanın sonuca erdirilmesidir.

Şablon ve stok görsellerin sıklıkla tercih edilmesinin en önemli sebebi maliyetin düşük olmasıdır. Bir başka deyişle; sıfırdan projeye özgü olarak fotoğraf çekilmesi durumunda ışık, stüdyo, kamera kirası, model kaşe bedeli, fotoğrafçı ücreti vb. çok fazla sayıda maliyet kalemi oluşmaktayken stok fotoğraflar çok daha düşük bir bütçeyle kullanılabilmektedir. Ancak bu durumda stok görsellerin aynı anda binlerce kişi tarafından da kullanılabilmesi söz konusudur.

Dolayısıyla kendi fotoğraf çekimini yaptırmayan, kendisine özgü logo tasarlatmayan, herkes tarafından kullanılabilecek stok görsel ve template kullanan şirketleri büyük bir özgünlük sorunu beklemektedir.

4. İBBtv LOGOSUNUN ANALİZİ

24 Şubat 1969 yılında İstanbul Valiliği tarafından logo seçebilmek adına düzenlenen yarışmada, efsane logonun yaratıcısı Metin Edremit 1.lik, 2.lik ve 3.lük ödüllerinin sahibi olarak toplamda 18.000 lira kazanarak yıllardır kullanılan ve kullanılacak olan o efsane logoyu Türkiye belleğine kazandırmıştır.

Resim 2. İBB logosu, **Kaynak:** URL 1

1969 yılında Metin Edremit tarafından tasarlanan İBB logosunun yanına ‘’ibbtv’’ ibaresi eklenerek 2019 yılına kadar aşağıda yer alan logo belediyenin yayın organı logosu olarak kullanılmıştır.

Resim 3. İBBtv logosu, **Kaynak:** URL 2

2019 yılının eylül ayında yapılan değişiklikle ibbtv logosu aşağıdaki şekliyle kullanılmaya başlamıştır.

Resim 4. Yeni ibbtv logosu, **Kaynak:** URL 3

Eski logo ile yeni logoyu karşılaştırdığımızda en önemli değişiklik olarak İBB’nin cami figürlü ambleminin kaldırıldığı, yerine rengarenk duman figürünün getirildiği, serifsiz rounded yazı karakteri ile “ibbtv” yazıldığı ve “tv” harflerinin içinde duman çiziminin gömüldüğü anlaşılmaktadır.

Bu logo değişikliği sosyal medyada oldukça tepki çekmiş, konu Twitter’da “*#camimiistiyorum”* hashtag adıyla “trend topic” olmuş, cami logosunun değiştirilmesiyle ilgili oluşan tepki sebebiyle oldukça fazla sayıda haber yapılmıştır. Öte yandan logonun çalıntı olduğu da iddia edilmiştir (URL 4).

İBB Meclis Üyesi Murat Türkyılmaz *“Milyonlarca insanın takip ettiği İBB TV gibi önemli bir kanalın logosunun böyle özensiz ve gayri ciddi bir şekilde hazırlanması ve yayına alınmasının İBB gibi köklü*

ve gelenekli bir kuruma yakışmadığını buradan ifade etmek istiyorum. Logonun çalıntı olduğu ortaya çıkınca logoda yeniden değişikliğe gidildi ve şu an alıntılanan logoda ki renkler sadece TV yazısı içerisine yerleştirilmiş durumda." Şeklindeki açıklamalarıyla duruma tepki göstermiştir (URL 5).

Yeni İBBtv logosunun nasıl tasarlandığını derinlemesine incelemek amacıyla shutterstock veri tabanında 1017305425 numarasıyla kayıtlı *"Modern colorful flow poster. Wave Liquid shape in blue color background."* Başlıklı çalışma ile "ibbtv" logosu aşağıda yan yana gösterilmiştir.

Resim 5. Yeni ibbtv logosu,
Kaynak: URL 3

Resim 6. Shutterstock'da yer alan stok vektör şablon görsel, **Kaynak:** URL 6

Resim 7. Shutterstock'da yer alan stok vektör ve İBBtv logo kıyaslaması,
Kaynak: Erdem Çağla arşivi

Yeni İBBtv logosunun shutterstock stok görsel sitesinde yer alan *"color flow vector design"* ibareli vektörel dalga formundaki görselin alınıp 90 dereceye yakın bir açıyla sola çevrilerek mavi zeminden ve üzerindeki yer tutucu metinlerden arındırılarak "ibbtv" logosunda kullanıldığı görülmektedir. Vektörel dalga formundaki hazır tasarımın sağına küçük serifsiz ve round bir yazı karakteriyle "ibbtv" yazıldığı, "tv" kelimesinin içine yine aynı stok vektörden bir kesitin yerleştirildiği, bu şekilde logonun nihai hale getirildiği anlaşılmaktadır.

Logonun yukarıda görüldüğü haliyle topluma sunulmasından sonra gelen tepkiler neticesinde logonun solunda yer alan rengarenk dalga-duman formu çıkarılarak aşağıdaki şekilde kullanılmaya başlanmıştır.

Resim 8. Güncel İBBtv logosu, **Kaynak:** URL 7

İBBtv'nin logo değişim sürecinde yaşanan bu karar değişiklik silsilesinin profesyonel kurumsal iletişim süreciyle bağdaşmadığını söylemek isabetli olacaktır. İstanbul gibi 20 milyona yakın nüfusu, zengin kültürü ve köklü tarihiyle markalaşmış bir kentte milyonlarca kişinin izlediği bir yayın platformunun logosu noktasında görsel iletişim bilim disiplini kurallarına göre daha makul ve tutarlı kararlar verilmesi gerekmektedir.

5. SONUÇ

Stok görsel satışı amacıyla kurulan Shutterstock gibi platformlardan kullanımın amacına ve kapsamına göre lisans ücreti ödenerek elde edilen görsellerin tasarım çalışmalarında ve reklam kampanyalarında kullanılmasında herhangi bir hukuki sakınca bulunmamaktadır. Zaten bu görsel satış sitelerinin kuruluş amacı budur. Oraya eser üreten ve yükleyen sanatçılar da oradaki satış bedellerinden elde edecekleri gelir için stok görsel üretmektedirler. Dolayısıyla template logoların çalıntı ve taklit olduğu iddiası gerçekle bağdaşmamaktadır.

Bu platformlardan görsel temini aynı anda çok sayıda kişi ve kurum tarafından yapılmaktadır. Bir başka ifadeyle; bir stok görsel telif bedeli düşük olduğu için aynı anda binlerce tasarımcı veya ajans tarafından indirilip müşterilerine sunulmaktadır. Bu da bir görselin veya tasarımın aynı alanda faaliyet göstersin veya göstermesin pek çok kişi/kurum tarafından kullanılmasını sağlamaktadır. Bu durum özgünlük sorunlarını beraberinde getirmektedir.

Kurumsal kimliğine, reklamcılık faaliyetlerine ve kullandıkları grafik tasarım öğelerinin kalitesine önem veren firmalar template logo ve görsel kullanmak yerine başka kurumlardan ayrılmak, onlara benzememek için kendilerine özgü tasarımlar yaptırmakta, görseller ürettirmektedirler.

Bir kurumun veya şirketin hazır şablon görsel kullanması aynı görseli diğer kurumların da kullanma ihtimali olduğundan hedef kitle tarafından karıştırılma tehlikesini gündeme getirmektedir.

İBB gibi köklü geçmişe sahip bir kuruma bağlı olarak yayın yapan, milyonlarca insanın izlediği İBB TV konumundaki önemli bir yayın kuruluşunun logo değişikliği yaparken görsel iletişim bilim disiplini kurallarına göre daha makul ve tutarlı kararlar vermesi gerekirken logosunda template kullanması, bunun üzerine tepkiler geldikten sonra yapılan yanlışın kabulü olarak algılanabilecek şekilde logodaki duman formunun çıkarılması marka iletişimi ve algı bağlamında başarısız kabul edilebilecek bir davranış olmuştur.

Öte yandan ülkemizde özellikle logo tasarımı ve amblem alanında uzmanlaşmış, tecrübeli ve başarılı çok sayıda grafik tasarımcının var olduğu düşünüldüğünde kurumun logo değişikliği konusunda izlediği yolun ülkemiz grafik tasarım camiası mensuplarını hiçe saydığı söylenebilir.

Her ne kadar template kullanımının hukuk ve etik zemininde bir sakıncası olmasa da makale konumuz olan İBB'ye bağlı İBBTV'nin logosu için özgün tasarımlar yaptırması beklenirken şablon tasarım kullanması, sonra bu kararından vazgeçmesi kurumun tarihine ve büyüklüğüne yakışmayan bir olgu olarak ülkemiz grafik tasarım tarihine geçmiştir.

KAYNAKÇA

Akengin, G. ve Işık M. (2020). Logolarda Mimari Yapı Kullanımı. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 8(1), 66-73.

Akın, E. (2006). *Görsel İletişimde Mağaradan Markaya*, İstanbul: Alternatif Yayınları.

Becer, E. (2002). *İletişim ve Grafik Tasarım*. 3. Baskı. Ankara: Dost Kitabevi.

Çakmak, N. M. (2013). Belediye logoları hakkında bazı düşünceler. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 17*(2), 1315-1326.

Gülerce, E. (2008). *Eğitim İçerikli Sosyal Sorumluluk Kampanyalarında Grafik Tasarım Sorunları*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

URL 1 https://www.reboundistanbul.com/bloglar/logo-hikayeleri:-istanbul-buyuksehir-belediyesi

URL 2 https://odatv4.com/guncel/ibbde-logo-degisikligi-10091917-168344

URL 3 https://www.indyturk.com/node/69536/haber/ibb-tvnin-logosu-değişti

URL 4 https://www.yeniasir.com.tr/gundem/2019/09/11/cami-figuru-kaldirilmisti-ibb-tvnin-yeni-logosu-calinti-mi

URL 5 https://www.istanbultakipte.com/haberler/siyaset/yerel-yonetimler/murat-turkyilmaz-baskan-imamogluna-ibb-tvnin-lgbt-renklerini-sordu.html

URL 6 https://www.shutterstock.com/image-vector/modern-colorful-flow-poster-wave-liquid-1017305425

URL 7 https://eksiup.com/p/96106159xdp5

JOURNAL of SOCIAL and HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

ISSN: 2459-1149 jshsr.org Volume/Cilt: 9 Issue/Sayı: 89

JENERİK / GENERIC PAGE

JSHSR (İnternational Journal of Social & Humanities Sciences Research) uluslararası hakemli bir dergi olup ayda 1 kez yayınlanır. Dergimizin web sayfası üzerinden yeni üye kaydıyla mesaj gönderebilir, yayın ve / veya tahkim kurullarında yer alabilirsiniz.

JSHSR dergisi, sosyal bilimlerin her alanından yazı yayınlayan bir dergidir. Bu çerçevede özgün bilimsel makaleler, çeviriler, çeviri-yazılar, röportajlar, kitap, makale, sempozyum, panel ve bilimsel etkinlik tanıtma çalışmaları ile nekroloji metinleri yayınlar. Ayrıca, sunulduğu yer, toplantı ve tarihin kaydedilmesi ile başka bir yerde yayınlanmamış olması şartıyla sempozyum bildirileri de yayınlanabilir. Ancak bu yayın etkinliğinden kaynaklanması muhtemel herhangi bir sorunun sorumluluğu yazara aittir. Yayınlanması için JSHSR dergisine gönderilen yazıların basım ve yayın hakları dergiye devredilmiş olur, yayınlanan her türlü materyalin fikri mülkiyet hakkı JSHSR dergisine aittir. Bu yazılar dergi yönetiminden izin alınmaksızın bir başka yayın organında yayınlanamaz, çoğaltılamaz ve kaynak gösterilmeden kullanılamaz. JSHSR dergisi, yayınlamış olduğu metinleri çeşitli mecralarda yayınlayabilir. Dergiye gönderilmiş yazılardan kaynaklanması muhtemel herhangi bir yasal, hukuksal, ekonomik ve etik sorumluluk, söz konusu yazı yayınlanmış olsa bile yazarlarına aittir. Dergi herhangi bir yükümlülük kabul etmez. JSHSR dergisinin yayın dili Türkçe olmakla birlikte İngilizce, Fransızca, Almanca, Farsça, Arapça vb. dillerden gelen yazılar da değerlendirmeye tabi tutulur ve hakemler tarafından yayımlanması uygun görüldüğü takdirde yayınlanır.

DERGİ YÖNETİMİ / JOURNAL ADMINISTRATION

Doç. Dr. Ayten MEHDİYEVA

Editor

Öğr. Gör. Muzaffer Şükrü FETTAHLIOĞLU

Editör Yardımcısı

DANIŞMA KURULU / ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Ali AKSOY	İnönü Üniversitesi / TÜRKİYE
Professor Ali AZAD	United Arab Emirates University / UAE
Professor Askar CHOUDHURY	Illinois State University, Illinois / USA
Professor Emmy INDRAYANI	Gunadarma University / ENDONEZYA
Prof. Dr. Ercan OKTAY	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi / TÜRKİYE
Prof. Dr. Fazlı ARSLAN	İstanbul Üniversitesi / TÜRKİYE
Prof. Dr. Feyzullah EROGLU	Pamukkale Üniversitesi / TÜRKİYE
Prof. Dr. İsmail BAKAN	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi / TÜRKİYE
Professor Jayesh KUMAR	Indira Gandhi Institute of Development Research / INDIA
Professor Junaid M. SHAIKH	Curtin University of Technology / MALAYSIA
Professor Mbodja MOUGOUÉ	Wayne State University / USA
Prof. Dr. Mevlüt KARAKAYA	Gazi Üniversitesi / TÜRKİYE
Professor Mieczysław W. SOCHA	Warsaw University / POLAND
Professor Milind SATHYE	University of Canberra / AUSTRALIA
Professor Mohga BASSIM	Buckingham University / UNITED KINGDOM
Prof. Dr. Muhsin KAR	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi / TÜRKİYE
Prof. Dr. Mustafa PAKSOY	Gaziantep Üniversitesi / TÜRKİYE
Prof. Dr. Nalan AKDOĞAN	Başkent Üniversitesi / TÜRKİYE
Professor Nor Asiah ABDULLAH	Multimedia University / MALAYSIA
Professor Partha SARKAR	The University of Burdwan / INDIA
Prof. Dr. Recep KÖK	Dokuz Eylül Üniversitesi / TÜRKİYE
Prof. Dr. Sabahat BAYRAK KÖK	Pamukkale Üniversitesi / TÜRKİYE
Professor Singh MANJARI	Indian Institute of Management / INDIA
Prof. Dr. Yusuf KARAKILÇIK	İnönü Üniversitesi / TÜRKİYE

YAYIN KURULU / PUBLICATION BOARD

Prof. Dr. Bülent OZ	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi / TÜRKİYE
Prof. Emmy INDRAYANI	Gunadarma University / ENDONEZYA
Prof. Dr. Esin KUHEYLAN	Dokuz Eylül Üniversitesi / TÜRKİYE
Prof. Dr. Hasan Güner BERKANT	Yozgat Bozok Üniversitesi / TÜRKİYE
Prof. Dr. İhsan KALENDEROĞLU	Gazi Üniversitesi / TÜRKİYE
Prof. Marek GRUSZCZYNSKI	Warsaw School of Economics Warsaw /POLAND
Prof. Dr. Mustafa TASLIYAN	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi / TÜRKİYE
Prof. Dr. Mücahit KAĞAN	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi / TÜRKİYE
Prof. Shpresa HOXHA	Prishtina University / KOSOVA
Prof. Dr. Tahir AKGEMCI	Selçuk Üniversitesi / TÜRKİYE
Doç. Dr. Aslı OZDEMIR	Dokuz Eylül Üniversitesi / TÜRKİYE
Doç. Ayşegül TÜRK	Hacı Bayram Veli Üniversitesi / TÜRKİYE
Doç. Dr. Besa Havziu İSMAİLİ	Sate University of Tetova / MAKEDONYA
Doç. Dr. Betül ALTAY TOPCU	Erciyes Üniversitesi / TÜRKİYE
Doç. Dr. Burhanettin COSKUN	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi / TÜRKİYE
Doç. Dr. Dilek PENPECE	Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniv. / TÜRKİYE
Doç. Dr. Dündar KOK	Pamukkale Üniversitesi / TÜRKİYE
Doç. Dr. Gülbin ÇETİNKALE DEMİRKAN	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi / TÜRKİYE
Doç. Dr. Haluk DUMAN	Aksaray Üniversitesi / TÜRKİYE
Doç. Dr. Hasan GÜL	Ondokuz Mayıs Üniversitesi / TÜRKİYE
Doç. Dr. Melih OZCALIK	Celal Bayar Üniversitesi / TÜRKİYE
Doç. Dr. Morsheda HASSAN	Grambling State University / USA
Doç. Dr. Ömer ALKAN	Atatürk Üniversitesi / TÜRKİYE
Doç. Dr. Sevgi SÜMERLİ SARIGÜL	Kayseri Üniversitesi / TÜRKİYE
Doç. Dr. Zübeyir TURAN	Ömer Halisdemir Üniversitesi / TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Deniz AKGUL	Ahi Evran Üniversitesi / TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Gülcan BAŞAR	Giresun Üniversitesi / TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Özgül UYAN	İstanbul Aydın Üniversitesi / TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Selcen KÖK	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi / TÜRKİYE

ULUSLARARASI TEMSİLCİLER / INTERNATIONAL REPRESENTATIVE

Professor Askar CHOUDHURY	Illinois State University, Illinois / USA
Professor Jayesh KUMAR	Indira Gandhi Institute of Development Research / INDIA
Professor Junaid M. SHAIKH	Curtin University of Technology / MALAYSIA
Professor Marek GRUSZCZYNSKI	Warsaw School of Economics Warsaw /POLAND
Professor Mbodja MOUGOUÉ	Wayne State University / USA
Professor Mieczysław W. SOCHA	University of Warsaw / POLAND
Professor Mohga BASSIM	University of Buckingham / UNITED KINGDOM
Professor Nor Asiah ABDULLAH	Multimedia University / MALAYSIA
Professor Singh MANJARI	Indian Institute of Management / INDIA

İNDEKSLER / INDEXED & IN LISTED

Social Science Research Network (SSRN)	International Index Copernicus
ResearchBible (Academic Resource Index)	Advanced Science Index
Eurasian Scientific Journal Index (ESJI)	Directory of Research Journals Indexing (DRJI)
Root İndexing (RI)	İnfoBase Index
Crossref	SJI Factor
Scientific Indexing Services (SIS)	WorldCat
Scientific World Index	
Sosyal Bilimler Atıf Dizini (SOBIAD)	

İndeksler

Social Science Research Network (SSRN)
Scientific World Index
Sosyal Bilimler Atıf Dizini (SOBIAD)
ResearchBible (Academic Resource Index)
International Index Copernicus
Eurasian Scientific Journal Index (ESJI)
Advanced Science Index
Directory of Research Journals Indexing (DRJI)
Root İndexing (RI)
İnfoBase Index
Crossref
Scientific Indexing Services (SIS)
WorldCat

Makale Gönder

Dil

Türkçe
English

Bilgi

Okuyucular İçin
Yazarlar İçin
Kütüphaneciler İçin

Duyurular

Doi Numaraları

Aralık 5, 2023
Sayın yazarlarımız doi numaraları onaylandığı an indekslere kaydedilmektedir. Olası bir düzeltme ihtimaline karşı makale yayına alındığında doi numaraları 24 saat sonra aktif edilmektedir.

ÖNCEKİ KAYITLAR

Haziran 20, 2023
Eski üyelerimizin dikkatine